

## **Raport z realizacji Planu adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030, wykonany za rok 2023.**

Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030 został przyjęty uchwałą Nr XVII/332/2019 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 27 sierpnia 2019 r.

Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030 powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu i potrzeba adaptacji do skutków tych zmian. Plan wskazuje wizję, cel nadrzędny oraz cele szczegółowe adaptacji miasta do zmian klimatu, jakie powinny zostać osiągnięte poprzez realizację wybranych działań adaptacyjnych w czterech najbardziej wrażliwych sektorach/obszarach miasta, to jest w zakresie zdrowia publicznego/grup wrażliwych, gospodarki wodnej, transportu oraz turystyki w rozumieniu terenów rekreacyjnych w mieście. Plan adaptacji ma na celu przystosowanie miasta do zmian klimatu, zmniejszenie jego podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami tych zjawisk i ich pochodnych.

Plan adaptacji zawiera część diagnostyczną, w której opisano zjawiska klimatyczne i ich pochodne wpływające na miasto, oceniono wrażliwość miasta na te zjawiska oraz możliwości w samodzielnym radzeniu sobie ze skutkami zmian klimatu.

W odpowiedzi na ryzyka zidentyfikowane w części diagnostycznej dokumentu określono działania adaptacyjne niezbędne do realizacji w celu zwiększenia odporności miasta na występujące aktualnie i przewidywane w przyszłości zjawiska. Plan zawiera trzy rodzaje działań:

- działania informacyjno-edukacyjne,
- działania organizacyjne,
- działania techniczne.

W Planie adaptacji określono także zasady wdrożenia działań adaptacyjnych (podmioty odpowiedzialne, ramy finansowania, wskaźniki monitoringu, założenia dla ewaluacji oraz aktualizacji dokumentu).

### Działania adaptacyjne:

- 1. Stworzenie lokalnej bazy wiedzy o zagrożeniach i konsekwencjach tych zagrożeń (w tym o stratach w mieniu publicznym i prywatnym) związanych ze zmianami klimatu na terenie miasta Rzeszowa.** Działanie o charakterze organizacyjnym. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2030.

Zagadnienia związane ze zmianami klimatycznymi znajdują odzwierciedlenie w planach i procedurach działań nadzorowanych przez Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa. Mówi o nich zarówno „Plan zarządzania kryzysowego dla Miasta Rzeszowa”, „Plan ochrony przeciwpowodziowej”, jak również różne procedury powiadamiania i alarmowania. W „Planie zarządzania kryzysowego dla Miasta Rzeszowa” rozpisano procedury i schematy działania w przypadkach wystąpienia ekstremalnych zjawisk pogodowych, dla poszczególnych faz kryzysu – od prognozowania, poprzez działania prewencyjne, doraźne, po usuwanie skutków. Wydział Zarządzania

Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa posiada mapy podtopień i zagrożeń ze strony wód stuletnich i tysiącletnich.

Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa prowadzi także stały monitoring zdarzeń na terenie miasta Rzeszowa – zadanie to wykonują pracownicy Wydziału w godzinach pracy, dyżurni poza godzinami pracy oraz dyżurny Straży Miejskiej w Rzeszowie. Pośród wielu opcji, stworzonych grup powiadamiania i podmiotów zawiadamianych w razie wystąpienia określonego zagrożenia – są również komunikaty i ostrzeżenia meteorologiczne. Te działania bazują w całości na systemie eBOM. Operator dysponuje określonymi schematami działania i grupami powiadomień, przekazując stosowne komunikaty do właściwej grupy podmiotów.

Niezależnie od powyższego, regularnie i stale przekazywane są ostrzeżenia i komunikaty, które otrzymywane są drogą e-mailową z Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego, w tym te na temat zagrożenia silnymi opadami, podtopieniami, możliwością wezbrania rzek z przekroczeniem stanów ostrzegawczych oraz inne ostrzeżenia meteorologiczne – na temat zamieci śnieżnych, silnego wiatru czy wystąpienia upałów zagrażających życiu i zdrowiu. Komunikaty te przekazywane są bezzwłocznie ustalonym podmiotom i podawane do publicznej wiadomości (publikacja na stronach internetowych, komunikaty medialne, Biuletyn Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa).

Wyznaczeni pracownicy Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa mają również dostęp do Centralnej Aplikacji Raportującej (CAR), gdzie również zamieszczane są informacje o zdarzeniach o charakterze sytuacji kryzysowej.

Obecnie brak jest jednego, spójnego systemu powiadamiania, a tym samym lokalnej bazy wiedzy o zagrożeniach i konsekwencjach zagrożeń związanych ze zmianami klimatu na terenie miasta Rzeszowa.

## **2. Rozbudowa systemu prognozowania podtopień i zarządzania retencją kanałową w Rzeszowie.** Działanie o charakterze organizacyjnym. Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2021. Działanie zrealizowane.

A. System inteligentnie sterowanej retencji zbiornikowej wprowadzony został w ramach projektu pn.: „Porządkowanie gospodarki wodno - ściekowej na terenie miasta Rzeszowa poprzez wykonanie kanalizacji deszczowej - etap I”. System SIS-RZ zastosowano na grupie 6 zbiorników retencyjnych wód opadowych. Po przetestowaniu centralnego systemu będzie można dołączać do niego dowolnie dużą liczbę nowych zbiorników. Wartość zrealizowanych robót wyniosła 2 132 820 zł.

B. Na terenie miasta Rzeszowa prowadzony jest stały monitoring rzek, za pomocą systemu monitoringu MARIKO (System monitoringu i ostrzegania powodziowego miasta Rzeszowa). Program opiera się na systemie wodowskazów, pokazujących aktualny stan wysokości rzeki/potoku wraz z podaniem prognozy ostrzegawczej i alarmowej. Po ich przekroczeniu, wdrażane są określone procedury – uruchomienie (w drodze Zarządzenia Prezydenta Miasta Rzeszowa) pogotowia przeciwpowodziowego lub alarmu powodziowego dla miasta Rzeszowa (trwa od uruchomienia Zarządzeniem, do odwołania w ten sam sposób, po ustąpieniu zagrożenia, nieprzerwanie w systemie 24/7). Monitoring rzek prowadzony jest na bieżąco, podobnie jak przekazywanie sygnałów o konieczności podejmowania określonych

działań i interwencji, dysponowanie sił i środków, dystrybucja worków i piasku w miejsca szczególnie zagrożone, organizowanie ich transportu i depozytu.

Do w/w systemu ma wgląd „każdy” (również z poziomu Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa), natomiast jedynie administrator (Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Rzeszowa) może dokonywać zestawień i wydruków za określone przedziały czasowe.

**3. Likwidacja pieców węglowych oraz zastąpienie ich podłączeniem do sieci ciepłowniczej w mieście Rzeszowie.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2030.

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej – Rzeszów Sp. z o.o. podłączyło 2 obiekty do miejskiej sieci ciepłowniczej. W obiektach tych wyeliminowano źródła ciepła na paliwo stałe. Łączny koszt prowadzonych działań – 168 934 zł, koszt poniesiony z budżetu własnego

**4. Poprawa jakości powietrza poprzez wymianę kotłów zgodnie z tzw. uchwałą antysmogową sejmiku województwa podkarpackiego.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2027.

A. Stowarzyszenie Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz tworzące je Gminy, w tym Gmina Miasto Rzeszów realizuje projekt pn.: „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF”. Projekt objęty jest dofinansowaniem ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020. Przedmiotem projektu jest wymiana nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe na przyłącz do miejskiej sieci ciepłowniczej, kotły gazowe oraz kotły na biomasę. Projekt został podzielony na dwie części:

- część 1 Dostawa i montaż urządzeń grzewczych w ramach projektu „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF” – kotły gazowe kondensacyjne,
- część 2 Dostawa i montaż urządzeń grzewczych w ramach projektu „Wymiana źródeł ciepła na terenie ROF” – kotły na biomasę.

W roku sprawozdawczym Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa wykonał:

- wymianę kotłów węglowych na kotły gazowe kondensacyjne, ilość 183 szt., wartość 3 741 859,74 zł w tym: dofinansowanie ze środków UE – 2 909 233,80 zł, wkład własny mieszkańców – 832 625,94 zł,

- wymianę pieców węglowych na kotły na biomasę, ilość 15 szt., wartość 405 063,20 zł w tym: dofinansowanie ze środków UE – 315 617,75 zł, wkład własny mieszkańców – 89 445,45 zł.

B. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Rzeszowie realizuje Program „Czyste powietrze”, w ramach którego można uzyskać dofinansowanie, m.in. na likwidację źródeł ciepła na paliwo stałe oraz wymianę na ekologiczne źródła ogrzewania.

W okresie sprawozdawczym w ramach w/w Programu wymieniono na terenie miasta 139 kotłów na paliwo stałe. Koszty: 3 169 709,25 zł.

Z dniem 30 września 2022 r. Gmina Miasto Rzeszów podpisała porozumienie

z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska Gospodarki Wodnej w Rzeszowie dot. utworzenia gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego programu „Czyste Powietrze” przy Wydziale Klimatu i Środowiska Urzędu Miasta Rzeszowa, celem efektywniejszego wykorzystania potencjału programu.

## **5. Poprawa efektywności energetycznej (termomodernizacja) budynków mieszkalnych (gminnych i wspólnotowych) na obszarze miasta Rzeszowa.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2028 – 2030.

W ramach projektu pn.: „Poprawa efektywności energetycznej budynków przedszkolnych i szkolnych w Rzeszowie” w 2023 roku Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa zakończył realizację poniższych zadań:

a) termomodernizacja budynku sali gimnastycznej i zaplecza sanitarno-szatniowego i wykonanie wentylacji mechanicznej z odzyskaniem ciepła przy SP Nr 16 w Rzeszowie  
Koszt: 1 554 534,57 zł, w tym: dotacja Polski Ład: 656 450,00 zł, środki własne: 898 084,57 zł,

Zakres termomodernizacji:

- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ścian,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ściany zewnętrznej fundamentowej,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja stropodachu,
- stolarka budowlana – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,

b) termomodernizacja budynku PP Nr 11 w Rzeszowie.

Koszt: 992 120,76 zł, w tym: dotacja Polski Ład: 561 612,00 zł, środki własne: 430 508,76 zł

Zakres termomodernizacji:

- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ścian,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ściany zewnętrznej piwnicy (cokół),
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – kominy,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja stropodachu,

c) termomodernizacja budynku PP Nr 17 w Rzeszowie wraz z adaptacją pralni i prasowni na pomieszczenia grupy przedszkolnej

Koszt: 2 296 606,07 zł, w tym: dotacja Polski Ład: 1 457 214,00 zł, środki własne: 839 392,07 zł

Zakres termomodernizacji:

- stolarka budowlana – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ścian,

- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ściany zewnętrznej poniżej poziomu gruntu,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – kominy remont,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – rozbiórka komina starej kotłowni,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja stropodachu,
- instalacje centralnego ogrzewania demontaż – rozbiórka nieczynnych elementów kotłowni,
- instalacje centralnego ogrzewania montaż – wymiana (remont) istniejącej instalacji grzewczej C.O., bez osprzętu i grzejników,
- instalacje centralnego ogrzewania – roboty budowlane, izolacje, osprzęt - wymiana (remont) istniejącej instalacji grzewczej C.O., dot. montażu osprzętu i grzejników,

d) termomodernizacja budynku PP Nr 23 w Rzeszowie

Koszt: 1 012 450,32 zł, w tym: dotacja Polski Ład: 760 801,00 zł, środki własne: 251 649,32 zł.

Zakres termomodernizacji:

- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ścian, kratki wentylacyjne,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ściany zewnętrznej fundamentowej,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – kominy i obróbki,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja stropodachu,
- stolarka budowlana – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,
- instalacje centralnego ogrzewania demontaż – branża sanitarna,
- instalacje centralnego ogrzewania montaż – branża sanitarna,

e) termomodernizacja budynku PP Nr 36 w Rzeszowie

Wykonanie 2023: 779 778,50 zł

w tym: dotacja Polski Ład: 555 253,00 zł

środki własne: 224 525,50 zł

Zakres termomodernizacji:

- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ścian, kratki wentylacyjne,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ściany zewnętrznej fundamentowej,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – kominy, obróbki, rynny,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja stropodachu,
- stolarka budowlana – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,

f) termomodernizacja budynku internatu Zespołu Szkół Gospodarczych w Rzeszowie

Koszt: 2 498 960,34 zł, w tym: dotacja Polski Ład: 1 008 670,00 zł, środki własne: 1 490 290,34 zł

Zakres termomodernizacji:

- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ścian,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja ściany zewnętrznej fundamentowej wraz z zabezpieczeniem pomnika przyrody,
- docieplenie oraz osłony ścian zewnętrznych w technologii systemowej – termomodernizacja stropodachu wraz z obróbkami i remontem kominów,
- stolarka budowlana – wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.

Razem:

Liczba budynków: 6

Koszt: 9 134 450,56 zł

w tym: dotacja Polski Ład: 5 000 000,00 zł

środki własne: 4 134 450,56 zł

Wydział Inwestycji w 2023 r. zakończył również realizację zadań, w ramach których zostały wykonane instalacje PV:

- modernizacja budynku Warsztatu Terapii Zajęciowej w Rzeszowie, ul. Załęska 7a, etap III – (wartość instalacji PV - 94 095,00 zł), zadanie dofinansowane w ramach dotacji z PFRON,
- budowa centrum opiekuńczo-mieszkalnego przy ul. Sucharskiego 1 – (wartość instalacji PV - 204 576,39 zł), zadanie dofinansowane w ramach dotacji z Funduszu Solidarnościowego.

Ponadto Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych Sp. z o.o. w swoich zasobach nie posiada już budynków które wymagają termomodernizacji.

#### **6. Rozwój sieci ścieżek rowerowych.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2022.

W okresie objętym sprawozdaniem, Miejski Zarząd Dróg w Rzeszowie, wykonał 3,711 km nowych ścieżek rowerowych. Realizacja ścieżek rowerowych związana była z budową/rozbudową dróg na terenie miasta oraz z zadaniami z zakresu poprawy infrastruktury rowerowej – budowy ścieżek rowerowych na obiektach mostowych. Koszt realizacji zadania: 3 278 691 zł.

#### **7. Kompleksowe odmulenie Zalewu Rzeszowskiego (w celu przywrócenia funkcji: turystyczno-rekreacyjnej, sportowej oraz retencyjnej).** Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2022. Działanie zrealizowane.

Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w marcu 2022 roku zakończył prace związane z odmuleniem czaszy Zbiornika Rzeszów obejmujące obszar od przekroju w km 73+930 do km 75+060. Z kolei odmulenie części akwenu położonego na terenie obszaru Natura 2000 (przekrój od km 75+060 do 78+230) ukończone zostało w listopadzie 2022 roku. Końcowy odbiór całego przedsięwzięcia nastąpił w grudniu 2022 roku.

W wyniku zrealizowania przedsięwzięcia został osiągnięty główny cel, tj. poprawa warunków retencjonowania wody. W wyniku usunięcia zalegających osadów w znaczącym stopniu poprawią się warunki ujęcia wody pitnej dla Miasta. Ponadto wykonane prace pozytywnie wpłyną na warunki bytowania organizmów wodnych.

**8. Rekreacyjno-sportowe zagospodarowywanie terenów na obszarze miasta Rzeszowa ze szczególnym uwzględnieniem akwenów i terenów przybrzeżnych Zalewu Rzeszowskiego i rzeki Wisłok. Horyzont czasowy realizacji działania: 2024 - 2026.**

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Rzeszowie, w roku sprawozdawczym zostały zrealizowane 2 zadania:

- a) Lisia Góra – Budowa systemów zagospodarowania wody deszczowej na terenach zieleni miejskiej: kwota wydatkowana w 2023 r. – 66 123,00 zł. W ramach zadania wykonane zostały nasadzenia roślin na żwirowych warstwach chłonnych, „żywa altana” z wierzby i zamontowany został „domek dla owadów”.
- b) Lisia Góra - opracowanie koncepcji zagospodarowania terenu w ramach zadania: „Ochrona, rozwój i promowanie walorów turystycznych i edukacyjnych rezerwatu Lisia Góra wraz z otuliną” - kwota wydatkowana w 2023 r. –30 000,00 zł.

**9. Rozwój systemu błękitno-zielonej infrastruktury na obszarze miasta Rzeszowa. Horyzont czasowy realizacji działania: 2027 – 2030.**

Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Rzeszowie, w charakter działania wpisuje się osiem zadań:

- a) „Urządzenie parku miejskiego w rejonie Szkoły Podstawowej nr 18 przy ul. Bł. Karoliny”: kwota wydatkowana w 2023 r. – 774 178,81 zł. W ramach realizacji zadania wybudowane zostało: oświetlenie terenu, odwodnienie terenu, zamontowane zostały ławki i zagospodarowana część edukacyjna obiektu, całość została uzupełniona nasadzeniami roślinnymi,
- b) Teren rekreacyjny przy ul. Staszica – Park dla seniorów : kwota wydatkowana w 2023 r. – 587 000,00. W ramach zadania wybudowana została siłownia z urządzeniami dla osób starszych, oświetlenie terenu, ławki i parklety uzupełnione nasadzeniami roślin ozdobnych,
- c) „Rewitalizacja parku przy ul. Wieniawskiego”: kwota wydatkowana w 2023 r. – 609 197,19 zł. W ramach zadania odnowione zostało ogrodzenie wraz z budową bram i bramek wejściowych, wybudowano ścieżki i oświetlenie parku oraz doposażono plac zabaw,
- d) Teren rekreacyjno-sportowy przy ul. Stadionowej: kwota wydatkowana w 2023 r. – 165 000,00 zł. W ramach realizacji zadania wykonane zostało boisko o nawierzchni trawiastej wraz z zamontowanymi bramkami i piłkochwykami,
- c) Mini park rodzinny przy ul. Dębickiej: kwota wydatkowana w 2023 r. – 298 758,39 zł. W ramach realizacji zadania wykonana została tzw. „sucha rzeka” wraz ze żwirowo-piaskową powierzchnią chłonną do gromadzenia wody deszczowej, mała architektura

do wypoczynku, urządzenia zabawowe dla dzieci, oświetlenie solarne oraz nasadzenia roślinne,

- d) Teren rekreacyjny przy ul. Myśliwskiej: kwota wydatkowana w 2023 r. – 356 285,49 zł. W ramach realizacji zadania zamontowane zostały urządzenia zabawowe dla dzieci na strefie z piasku, ławki oraz wykonano nasadzenia roślin i założono trawniki,
- e) Teren rekreacyjny przy ul. Starzyńskiego: kwota wydatkowana w 2023 r. – 366 392,40 zł. W ramach zadania zamontowane zostały nowe urządzenia zabawowe oraz wykonane nasadzenia roślinności,
- f) Zielona strefa wypoczynku przy ul. Sportowej: : kwota wydatkowana w 2023 r. – 272 415,00 zł. W ramach realizacji zadania zamontowane zostały elementy do wypoczynku, oświetlenie oraz nasadzona została roślinność ozdobna.

Innym działaniem, które wpisuje się w zadanie „Rozwój systemu błękitno – zielonej infrastruktury na obszarze miasta Rzeszowa” jest program „Mała retencja” oraz program „Mała retencja 2.0”.

W 2022 roku Urząd Miasta Rzeszowa – Wydział Klimatu i Środowiska rozpoczął pilotażowy program dotacyjny dla osób fizycznych na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z małą retencją, czyli wykonaniem systemu do gromadzenia i wykorzystywania wód deszczowych. Wszelkie informacje zostały określone w uchwale Rady Miasta Rzeszowa nr LIV/1153/2022 z 23 listopada 2021 roku. Projekt zakłada możliwość realizacji przez mieszkańców miasta takich inwestycji jak: ogród deszczowy, oczko wodne, zakup i montaż zbiornika naziemnego lub zbiornika podziemnego na deszczówkę. Program w 2023 roku cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców (267 wszystkich złożonych wniosków, 150 podpisanych umów, w ramach dotacji łącznie wypłacono 121 574,78 zł.), w związku z czym będzie kontynuowany. Ponadto, w ramach działań promujących program został wydany poradnik „Jak wykorzystać deszczówkę”, w którym w zwięzły i przejrzysty sposób opisano rolę małej retencji, przedstawiono rodzaje inwestycji podlegające dofinansowaniu, wyszczególniono co warto sprawdzić przed rozpoczęciem realizacji inwestycji oraz na jakich zasadach będzie przyznawana dotacja – w 2023 roku poradnik został dodrukowany bezpłatnie w ramach pracy Urzędu w ilości 500 szt. Poradnik dostępny jest w formie papierowej w Wydziale Klimatu i Środowiska oraz w formie elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa.

Od 15 czerwca 2023 roku obowiązuje Uchwała Nr LXXIX/1745/2023 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 23 maja 2023 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej na realizację zadań związanych z retencją wód opadowych na terenie Gminy Miasto Rzeszów pn. „Mała retencja 2.0”. Dofinansowanie stanowi uzupełnienie Uchwały Nr LIV/1153/2021 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 23 listopada 2021 r. o pozostałe podmioty niezaliczane do sektora finansów publicznych w szczególności: wspólnoty mieszkaniowe, osoby prawne, przedsiębiorców oraz jednostki sektora finansów publicznych będących gminnymi lub powiatowymi osobami prawnymi. O otrzymanie dotacji w 2023 roku wnioskowało 6 podmiotów, umowę podpisano z 5 podmiotami. Dotacja w wysokości 8125,84 została przeznaczona na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z wykorzystaniem



systemów do gromadzenia wody deszczowej poprzez montaż 3 zbiorników naziemnych, studni chłonnej i zbiornika podziemnego.

Realizowane programy w perspektywie wielu lat będą miały ogromne znaczenie dla zachodzących zmian środowiskowych. Jest to działanie lokalne skierowane na konkretne, praktyczne rozwiązania mające duże znaczenie dla poprawy jakości życia oraz bezpieczeństwa ludzi i łagodzenia postępujących zmian klimatu takich jak niekorzystne zjawiska meteorologiczne, tj. fale upałów i częste, gwałtowne ulewy. Ponadto, realizacja inwestycji z zakresu małej retencji wpłynie pozytywnie na utrzymanie naturalnego poziomu wód opadowych, poprawę lokalnego mikroklimatu czy ograniczenia wykorzystania wody pitnej do podlewania i celów gospodarczych.

W ramach działań z zakresu małej retencji już w poprzednich latach Urząd Miasta Rzeszowa zakupił 24 zbiorniki retencyjne naziemne na wody deszczowe, które następnie zostały zamontowane przy jednostkach oświatowych na terenie miasta – dziewięć zbiorników w żłobkach Miejskiego Zarządu Żłobków w Rzeszowie, dziewięć zbiorników przy przedszkolach oraz pięć zbiorników przy szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Ponadto na terenie Zespołu Szkół Agropresiębiorczości sfinansowano wykonanie ogrodu deszczowego. Zadanie dot. zakupu zbiorników dla jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta, w tym m.in. dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, domów pomocy społecznej jest kontynuowane przy współfinansowaniu przez WFOŚiGW w Rzeszowie w ramach realizacji zadania z zakresu edukacji ekologicznej pn. „Program edukacji ekologicznej w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu”. Dzięki współpracy z Funduszem w latach 2022-2023 udało się zakupić i zamontować zbiorniki i tablice edukacyjne w 25 placówkach objętych wnioskiem (12 w 2022 r., 13 w 2023 r.). Program skierowany jest do uczniów, mieszkańców oraz pracowników, którzy mogą zapoznać się z treścią tablicy oraz wykorzystać zgromadzoną w zbiorniku wodę m.in. do podlewania istniejących przestrzeni zielonych (zieleńców, nasadzeń, ogrodów itp.). Program będzie kontynuowany również w bieżącym roku.

Wprowadzenie infrastruktury do gromadzenia i wykorzystywania wód deszczowych przy jednostkach organizacyjnych ma szczególne znaczenie ze względu na realizowane w tych miejscach co roczne nasadzenia zieleni. Działania te wzajemnie się uzupełniają i wpisują w miejską sieć zielono-niebieskiej infrastruktury, tworząc kompleksowy system działający jak gąbka, która wykorzystuje wody opadowe w miejscach, w których tworzone są przestrzenie zielone poprawiające jakość powietrza, łagodzące zjawisko miejskiej wyspy ciepła i stanowiące miejsca rekreacji i odpoczynku dla mieszkańców.

#### **10. Poprawa stanu technicznego rowów, potoków i rzek, pod kątem konieczności ich odbudowy i przebudowy w celu poprawy ich naturalnej retencji. Horyzont czasowy realizacji działania: 2022-2024.**

a) Wydział Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rzeszowa zrealizował w roku sprawozdawczym zadanie: „Bieżąca konserwacja i utrzymanie rowów odwadniających będących w utrzymaniu Wydziału Gospodarki Komunalnej Urzędu Miasta Rzeszowa zlokalizowanych na terenie miasta Rzeszowa”. Długość otwartego systemu kanalizacji – 21,952 km. Koszt realizacji – 319 000,00 zł (w całości z budżetu własnego).

W ramach umowy prowadzone były prace utrzymaniowe polegające na koszeniu traw ze skarp i dna rowów, przycinaniu skarp, odmulaniu dna rowów oraz zbieraniu

zanieczyszczeń z koryt, a w razie potrzeby pełnienie dyżurów w czasie burzy i deszczów nawalnych. Powyższe działania były zaplanowane i wykonywane na bieżąco zgodnie z harmonogramem.

Działania związane z konserwacją i bieżącym utrzymaniem rowów odwadniających zwiększają atrakcyjność Rzeszowa poprzez poprawę stanu środowiska i podniesienie potencjału adaptacyjnego z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju w warunkach zmieniającego się klimatu.

b) Wydział Klimatu i Środowiska Urzędu Miasta Rzeszowa zajmuje się konserwacją rowów melioracyjnych będących własnością Gminy Miasto Rzeszów w ramach zadania pn.: „Usługa polegająca na bieżącej konserwacji rowów melioracyjnych na terenie miasta Rzeszowa”. Do konserwacji bieżącej w 2023 r. ujęto 20,1 km rowów za kwotę 170 680,80 zł (w całości budżet własny).

Prace polegały na koszeniu traw i porostów na skarpach rowów, odmulaniu dna rowów i przepustów, hakowaniu roślin korzeniących się w dnie, wycince drzew i zakrzaceń, zbieraniu odpadów komunalnych, usuwaniu tam bobrowych, usuwaniu z koryt rowów zatorów, gałęzi i różnych odpadów. Roboty te wykonywał Rejonowy Związek Spółek Wodnych w Rzeszowie z/s Trzebowniko 989, wyłoniony w drodze przetargu nieograniczonego. Prace zostały odebrane w dniu 05.10.2023 r.

Dodatkowo Miejska Spółka Wodna Rzeszów otrzymała dotację na bieżące utrzymanie rowów melioracyjnych na terenie miasta Rzeszowa w wysokości 70 tys. zł. W ramach dotacji, Miejska Spółka Wodna Rzeszów utrzymywała dodatkowo w okresie sprawozdawczym 11,2 km rowów.

c) Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Rzeszowie w okresie objętym sprawozdaniem wykonał prace na łączną kwotę 508 812,47 zł (środki z Budżetu Państwa), które obejmowały zadania:

- „Konserwacja bieżąca potoku Przyrwa” – dwukrotne koszenie, rozdrobnienie skoszonej trawy,
- „Konserwacja bieżąca potoku Młynówka” – dwukrotne koszenie, rozdrobnienie skoszonej trawy,
- „Konserwacja potoku Strug” – dwukrotne koszenie, rozdrobnienie skoszonej trawy,
- „Konserwacja i roboty remontowe na ciekach wodnych na terenie miasta Rzeszowa rz. Wisłok, pot. Paryja, Matysówka, Czekań” – dwukrotne koszenie, rozdrobnienie skoszonej trawy, odcinkowe oczyszczanie betonowego umocnienia z naniesionego mułu, rozbiórka zatorów, wycinka zakrzaceń,
- „Usuwanie szkód powodziowych” -zasypanie wyrwy, na potoku Strug w km 1+380 – 1+430 – zasypanie wyrwy, ubezpieczenie skarpy.

d) Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa w roku 2023 zakończył realizację poniższych zadań:

- Przebudowa rowu w rejonie ul. Ks. Jana Stączka 48a – zakończono opracowywanie dokumentacji projektowej, wykonanie za 2023 r. to 14 600 zł (środki własne)
- Przebudowa rowu odwadniającego W-2-8 w rejonie ul. Porąbki – trwa opracowywanie dokumentacji projektowej, wykonanie za 2023 r. to 13 468,50 zł (środki własne).

**11. Kontynuacja zakupu ekologicznego taboru autobusowego.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2021 – 2022.

Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie w 2023 r. odebrał łącznie 20 autobusów: 10 autobusów CNG 12m (Autosan M12LF), 2 autobusy CNG 18m (Solaris Urbino 18 Hybrid), 2 autobusy elektryczne 18m (Solaris Urbino 18 electric) oraz 6 autobusów elektrycznych (Solaris Urbino 9LE electric) wraz z infrastrukturą do ładowania i placem postojowym. W latach 2020-2021 odebrano 60 autobusów zasilanych CNG 12m (Autosan Sancity 12LF CNG). W 2019 roku odebrano 10 autobusów elektrycznych 12m (SOLARIS Urbino 12) z infrastrukturą do ich ładowania. W latach 2013-2014 odebrano 30 autobusów CNG 12m (Mercedes-Benz). Łączny koszty prowadzonych działań – 297 898 154, w tym koszty poniesione z własnego budżetu – 92 033 576 zł i koszty pozyskane ze źródeł zewnętrznych – 205 864 578 zł.

**12. Program Transportu Bezemisyjnego w Rzeszowie.** Działanie o charakterze organizacyjnym. Horyzont czasowy realizacji działania: 2020 – 2021.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Zarząd Transportu Miejskiego w Rzeszowie zadanie nie będzie realizowane.

**13. Przystosowanie infrastruktury „przystankowej” do skutków zmian klimatu.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2023 – 2025.

W latach 2016 – 2023 wymieniono 308 wiat przystankowych. W perspektywie finansowej 2021 – 2027 planowane jest podjęcie działań polegających na przystosowaniu infrastruktury przystankowej w Rzeszowie do skutków zmian klimatu poprzez wymianę 150 wiat przystankowych na wiaty zawierające m.in. elementy zacieniające. Łączny koszt prowadzonych działań 31 074 076 zł, w tym koszty poniesione z budżetu własnego 9 600 121 zł i koszty pozyskane ze źródeł zewnętrznych 21 473 955 zł.

**14. Poprawa jakości i zakresu usług społecznych poprzez tworzenie na terenie miasta Rzeszowa ośrodków wsparcia dla osób starszych.** Zadanie zrealizowane.

W roku 2021 zrealizowane zostało zadanie pn.: „Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób z otępieniami w tym w chorobie Alzheimera ul. Litewska 2a w Rzeszowie”. Środowiskowy Dom Samopomocy „Niezapominajka” funkcjonuje jako samodzielna jednostka organizacyjna Gminy Miasto Rzeszów i jest placówką wsparcia dziennego dla 25 osób z różnymi postaciami otępienia, w tym z chorobą Alzheimera. Łączny koszt zadania 3 829 342,61 zł, w tym: dotacja z budżetu państwa – 2 656 187 zł, środki własne – 1 173 155,61 zł.

**15. Budowa/modernizacja istniejącej kanalizacji deszczowej w celu przystosowania jej do skutków zmian klimatu.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2026 – 2028.

W roku objętym sprawozdaniem, Wydział Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa zrealizował następujące zadania, wpisujące się w charakter działania:

a) Uzbrojenie terenu w rejonie ul. Bł. Karoliny i terenów przyległych, etap II – wykonanie 2023: 261,5m, koszt - 407 800,00 zł (pożyczka ze Spółdzielni Mieszkaniowej Projektant),

b) Uzbrojenie terenu w rejonie ul. Iwonickiej – wykonanie 2023: 656,50 m, koszt - 1 244 170,00 zł (pożyczka ze Spółdzielni Mieszkaniowej Projektant), w ramach zadania wykonano 2 szt. zbiorników retencyjnych,

c) Odprowadzenie wód opadowych z terenów w rejonie ulic: Kwiatkowskiego, Makuszyńskiego, Gościnnej, Podmiejskiej oraz Koło – wykonanie 2023: 450 m, koszt - 728 100,21 zł (środki własne)

**16. Uzbrojenie terenów inwestycyjnych Rzeszów – Dworzysko.** Horyzont czasowy realizacji działania: 2019 – 2021.

Zgodnie z informacją z Wydziału Inwestycji Urzędu Miasta Rzeszowa okres realizacji działania: lata 2008-2026.

W okresie sprawozdawczym opracowana została analiza możliwości odprowadzenia wód deszczowych strefy Dworzysko wraz z wykonaniem modelu hydraulicznego.

Wykonanie za 2023 r.: koszt - 67 650,00 zł (środki własne).

Prezydent Miasta Rzeszowa

Konrad Fijołek

(podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym)

**Potwierdzam zgodność kopii wydruku z dokumentem elektronicznym:**

Identyfikator dokumentu	161629.389062.550990
Nazwa dokumentu	Sprawozdanie MPA za rok 2023.pdf
Tytuł dokumentu	Sprawozdanie MPA za rok 2023
Sygnatura dokumentu	KŚ-K-P.602.5.2024
Data dokumentu	11.03.2024
Skrót dokumentu	2FAEEA84C0EB31F2CA8D0BF51442CB60BBC00907
Wersja dokumentu	1.19
Data podpisu	11.03.2024 15:34:45
Podpisane przez	Konrad Rafał Fijołek Prezydent Miasta Rzeszowa
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego

EZD 3.118.1.1.

Data wydruku: 12.03.2024

Autor wydruku: Wilanowska-Gawron Magdalena (Podinspektor)